

Leerlingenmerken en onderwijsbehoeften

Inleiding

De POVO-procedure heeft betrekking op basisschoolverlaters, die doorstromen naar de volgende onderwijsvormen:

- praktijkonderwijs (pro) pagina 1
- vmbo
 - basis beroepsgerichte leerweg (bbl) pagina 2
 - kader beroepsgerichte leerweg (kbl) pagina 5
 - gemengde leerweg (gl)/ theoretische leerweg (tl)/ mavo pagina 6
- havo pagina 8
- vwo (inclusief gymnasium) pagina 9
- voortgezet speciaal onderwijs (vso) pagina 11
- Internationale Schakel Klas (ISK) pagina 11

Hieronder staat per onderwijstype beschreven welke leerlingenmerken en onderwijsbehoeften in het algemeen van toepassing zijn. Deze beschrijving is bedoeld om het po te helpen bij het schooladvies, door een beeld te geven van de typen onderwijs in het vo en de leerlingen die binnen deze typen passen. Het is belangrijk om een totaalbeeld van de leerling te hebben bij de verwijzing naar het vo. Er zijn leerlingen die discrepanties vertonen in bijvoorbeeld werkhouding en intellectuele capaciteiten. Het naast elkaar leggen van de kenmerken kan de beslissing voor een bepaald onderwijstype ondersteunen.

Praktijkonderwijs

Leerlingenmerken

- Een leerling op het praktijkonderwijs is een doener, een leerling die meer affiniteit heeft om met de handen te werken. Het leerrendement is over het algemeen een stuk groter bij praktisch werken, de leerling leert door ervaring.
- Criteria om geplaatst te kunnen worden op het pro zijn een IQ tussen 55 en 80 en leerachterstanden van meer dan drie jaar op meerdere gebieden.
- Leerlijn '(op weg naar) 1F' voor BL en/of '(op weg naar) 1F' voor IR
- Veelal vrijgesteld voor de eindtoets
- DLE van 10-35
- LR van 20-50%

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in het praktijkonderwijs

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een leeromgeving nodig die overzichtelijk en gestructureerd is
- heeft een leeromgeving nodig die hem uitnodigt om zelf initiatieven te nemen en niet afwachtend te blijven
- heeft docenten nodig die hem veiligheid en structuur bieden in nieuwe spannende situaties
- heeft docenten nodig die oog hebben voor de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling, en de gevoeligheid voor invloeden van buitenaf

- heeft een docent nodig die een korte instructie geeft en korte concrete zinnen formuleert. De docent gebruikt geen dubbele ontkenningen in zinnen en gebruikt zo min mogelijk verwijzwoorden

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft (leer)activiteiten nodig die visueel ondersteund worden, en korte, overzichtelijke opdrachten.
- heeft opdrachten nodig die hem veel ruimte bieden voor 'doen'
- heeft een docent nodig die het spreektempo aanpast aan de leerling
- heeft een docent nodig die de leerling niet laat raden en niet aanzet tot fantaseren
- praat niet in hypothesen. Stel dat jij veel geld had..
- heeft een docent nodig die hem vraagt om terug te vertellen waar de opdracht over gaat en hoe de opdracht gemaakt moet worden (dus niet vragen of de leerling het snapt)

Vaardigheden

De leerling

- heeft feedback nodig die zijn inzet/inspanning beloont
- heeft docenten nodig die hem begeleiden in het plannen en organiseren
- heeft groepsleden nodig die hem accepteren en begrijpen dat hij anders kan reageren in bepaalde situaties
- heeft opdrachten nodig met open vraag, docenten zijn spaarzaam met het gebruik van meerkeuzevragen

VMBO Basisberoepsgerichte leerweg (bbl)

Leerlingenkenmerken

Werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling

De leerling

- gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft
- onderbreekt het werk regelmatig; kan snel afgeleid zijn door wat er in de klas gebeurt
- werkt door aan korte, concrete taken met regelde steun
- heeft regelmatig moeite met het reflecteren op en beoordelen van eigen prestaties
- koppelt het leren sterk aan de persoon van de leraar
- is heel gevoelig voor reacties van klasgenoten
- werkt aan de lesstof en de opdrachten zonder een direct verband te leggen met de eigen leefwereld

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- kan een korte uitleg/instructie begrijpen als er stap voor stap wordt uitgelegd
- kan niet te veel gegevens tegelijk opnemen
- heeft hulp nodig bij het verbinden van denkstappen aan concrete activiteiten

- heeft moeite om hoofd- en bijzaken te onderscheiden en oorzaak-gevolgrelaties te doorzien

Vaardigheden

De leerling

- kan zich concentreren op een taak die past en voldoening geeft
- kan gemakkelijk worden afgeleid door de omgeving
- is snel klaar met huiswerk (afraffelen van het werk), heeft niet altijd de benodigde materialen bij zich
- vindt plannen lastig en heeft hulp nodig bij de uitvoering van taken
- heeft veel bevestiging en aanmoediging nodig om door te gaan

Resultaten

- Leerlijn '1F' voor BL en/of 'op weg naar 1F' voor IR
- IQ tussen 75 en 95
- DLE van 30-38
- LR van 50-65%
- Zie bandbreedtes Plaatsingswijzer en Plaatsingswijzer in OT

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg (bbl)

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een leeromgeving nodig die overzichtelijk en gestructureerd is en duidelijke regels en routines hanteert
- heeft een leeromgeving nodig die een rustig werkklimaat biedt
- heeft een leeromgeving nodig die hem uitnodigt om zelf initiatieven te nemen en niet afwachtend te blijven
- heeft docenten nodig die hem veiligheid en structuur bieden in nieuwe spannende situaties
- heeft docenten nodig die oog hebben voor de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling, en de gevoeligheid voor invloeden van buitenaf
- heeft groepsleden nodig hem accepteren en begrijpen dat hij anders kan reageren in bepaalde situaties

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig die net op of onder zijn niveau liggen, zodat hij succeservaringen kan opdoen
- heeft (leer)activiteiten nodig die extra leer- en oefenstof bieden
- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft (leer)activiteiten nodig structuur bieden met een stappenplan of een schema
- heeft docenten nodig die concreet en kort formuleren, en geen gebruik maken van spreekwoorden of ironie

Vaardigheden

De leerling

- heeft feedback nodig die zijn inzet/inspanning beloont
- heeft docenten nodig hem aansporen zelf zijn werk te plannen en organiseren
- heeft docenten nodig die hem stimuleren eigen oplossingen te bedenken
- heeft docenten nodig die situaties creëren waarin hij zijn sterke kanten kan laten zien

Inzet op leerachterstanden (voorheen lwoo) binnen de beroepsgerichte leerwegen (Basis en Kader)

De inzet van deze ondersteuning is vooral gericht op leerlingen met:

Moelijkheden in de basisvaardigheden:

zwak verbaal vermogen en zwakke technische leesvaardigheden, een algemeen zwakke leerbegaafdheid, moeilijkheden bij het inprenten en verwerken van leerstof, grote achterstanden bij lezen, spellen en/of rekenen, concentratieproblematiek, slechte verwerking van meer complexe informatie, tempomoeilijkheden, een leerachterstand van 25% tot 50% op twee van de vier domeinen, waarvan tenminste een van deze domeinen begripvol lezen of inzichtelijk rekenen is, een IQ-score in de range vanaf 75 tot 91, DLE 30-49, LR 51-75%.

Attitudes en gewoontes:

geringe motivatie voor algemeen vormende vakken, problemen in de zelfstandige organisatie van opdrachten

Relatieproblemen:

zich snel aangevallen voelen, relatieproblemen met opvoeders en leraren, relatieproblemen met leeftijdgenoten, zich openbarend als aandacht vragend gedrag, stoer doen, agressie, timide gedrag (terugtrekken, in zichzelf gekeerd zijn, meelopen, etc.), een zeer weinig voor school stimulerend milieu, kinderlijkheid, belemmerende gezinsomstandigheden

Emotionele problemen:

Onzekerheid, faalangst, een uitgebreide faalgeschiedenis

Contra-indicaties zijn:

indicaties anders dan de genoemde criteria, plaatsbaarheid in het regulier onderwijs, een meer theoretische gerichtheid, allesbepalende zware gedragsproblematiek waardoor het VSO cluster 4 een betere plaatsingsmogelijkheid biedt, zware lichamelijke of zintuiglijke problematiek die vakuitoefening onmogelijk maken.

VMBO Kaderberoepsgerichte leerweg (kbl)

Leerlingkenmerken

Werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling

De leerling

- gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft
- kan snel afgeleid worden door wat er in de klas gebeurt en is gevoelig voor reacties van klasgenoten
- werkt door aan duidelijke taken met geregelde steun
- werkt uitgebreidere taken alleen af met geregelde steun
- heeft ondersteuning nodig bij het reflecteren op de eigen prestaties
- heeft moeite om de eigen prestaties goed te beoordelen
- werkt in eerste instantie voor de docent en minder voor zichzelf
- verveelt zich snel als gedurende langere tijd aan een taak moet worden gewerkt

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- kan in eerste instantie niet veel gegevens tegelijk opnemen, bij herhaling en herkenning van een structuur gaat dit beter
- kan geen grote denkstappen maken; denkstappen moeten verbonden worden aan concrete ervaringen
- kan hoofd- en bijzaken moeilijk tot slecht onderscheiden; brengt zelf weinig ordening aan in de leerstof of gegevens

Vaardigheden

De leerling

- kan zich concentreren op een taak die past en voldoening geeft
- heeft baat bij aanmoediging en positieve feedback
- kan 10 minuten luisteren naar uitleg
- is snel klaar met huiswerk, leert oppervlakkig
- heeft moeite met zelf plannen en overzicht houden van taken
- heeft veel bevestiging nodig om door te gaan

Resultaten

- Leerlijn '1F' voor BL en '1F' voor IR
- IQ tussen 96 en 100
- DLE van 38-45
- LR van 65-75%
- Zie bandbreedtes Plaatsingswijzer en Plaatsingswijzer in OT

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg (kbl)

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een leeromgeving nodig die overzichtelijk en gestructureerd is en duidelijke regels en routines hanteert

- heeft een leeromgeving nodig waarin hij kan werken aan de lesstof en de opdrachten zonder een direct verband te leggen met de eigen leefwereld; is wel gevoelig voor bijsturen en kan dan de link leggen tussen school en 'later'
- heeft een leeromgeving nodig die hem uitnodigt om zelf initiatieven te nemen en niet afwachtend te blijven
- heeft docenten nodig die oog hebben voor de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling, en de gevoeligheid voor invloeden van buitenaf

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig die net op of onder zijn niveau liggen, zodat hij succeservaringen kan opdoen
- heeft (leer)activiteiten nodig die extra leer- en oefenstof bieden, zodat de leerlingen ook kennis kunnen toepassen en niet alleen reproduceren
- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft (leer)activiteiten nodig structuur bieden met een stappenplan of een schema
- heeft docenten nodig die denkstappen koppelen aan concrete ervaringen
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem ruimte laten voor eigen keuzes en inbreng

Vaardigheden

De leerling

- heeft behoefte aan controle van de docenten op het huiswerk
- heeft feedback nodig die zijn inzet/inspanning beloont
- heeft docenten nodig hem aansporen zelf zijn werk te plannen en organiseren
- heeft docenten nodig die hem stimuleren eigen oplossingen te bedenken
- heeft docenten nodig die situaties creëren waarin hij zijn sterke kanten kan laten zien
- heeft docenten nodig die hem oorzaak- en gevolgrelaties laten doorzien door steeds eenzelfde structuur te kiezen bij de uitleg

VMBO Gemengde leerweg (gl), Theoretische leerweg (tl), Mavo

Leerlingkenmerken

Werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling

De leerling

- kan een afwachtende houding aannemen bij groepsopdrachten
- gaat aan het werk als de docent daarvoor opdracht geeft
- werkt goed aan kortdurende opdrachten
- kan zelf redelijk inschatten of de stof is begrepen
- kan inschatten of er voldoende of onvoldoende geleerd is
- heeft moeite goed te reflecteren op de eigen prestaties
- kan ontmoedigd raken als er teveel feiten en gegevens worden gepresenteerd
- ziet als nut van het leren het behalen van een diploma
- is vlot klaar met huiswerk; gericht op reproductie

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft moeite met het vinden van de essentie uit een informatiebron
- vindt het moeilijk een verband te zien tussen een concrete situatie en een formule
- kan een uitleg/instructie begrijpen als er stap voor stap wordt uitgelegd
- heeft overzicht over een geringe hoeveelheid feiten en gegevens
- heeft begeleiding nodig om samenhang te ontdekken in complexe situaties

Vaardigheden

De leerling

- kan zich snel laten afleiden door omgevingsruis
- kan zich concentreren als een einddoel van de taak in beeld is
- kan voor een korte tijd luisteren naar de docent of medeleerling
- werkt door als de docent positieve feedback geeft
- werkt goed door als de taak concreet en goed gestructureerd is
- heeft behoefte aan afwisseling in opdrachten en werkvormen
- kan onzeker worden van opdrachten met open karakter

Resultaten

- Leerlijn '1F' voor BL en '1F' voor IR
- IQ tussen 101 en 107
- DLE van 46-60
- LR van 75-100%
- Zie bandbreedtes Plaatsingswijzer en Plaatsingswijzer in OT

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in de theoretische leerweg (tl)

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een leeromgeving nodig die overzichtelijk en gestructureerd is en duidelijke regels en routines hanteert
- heeft een leeromgeving nodig die hem uitnodigt om zelf initiatieven te nemen en niet afwachtend te blijven
- heeft docenten nodig die hem begeleiden bij het zich (blijven) houden aan regels en afspraken met betrekking tot huiswerk, inleverdata en het uitvoeren van een verslag of opdracht

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig die net op of onder zijn niveau liggen, zodat hij succeservaringen kan opdoen.
- heeft (leer)activiteiten nodig die extra leer- en oefenstof bieden, zodat de leerlingen ook kennis kunnen toepassen en niet alleen reproduceren.
- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft docenten nodig die denkstappen koppelen aan concrete ervaringen
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem ruimte laten voor eigen keuzes en inbreng

Vaardigheden

De leerling

- heeft behoefte aan controle van de docenten op het huiswerk
- heeft feedback nodig die zijn inzet/inspanning beloont
- heeft docenten nodig hem aansporen zelf zijn werk te plannen en organiseren
- heeft docenten nodig die hem stimuleren eigen oplossingen te bedenken

HAVO

Leerlingenmerken havo

Werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling

De leerling

- stopt met werken als er naar eigen inzicht voldoende tijd en aandacht aan besteed is
- heeft over het algemeen een flink doorzettingsvermogen
- kan redelijk reflecteren op eigen prestaties en inschatten of de stof begrepen is
- verdiept zich in maatschappelijke ontwikkelingen als een relatie gelegd kan worden met de eigen leefsfeer
- is geïnteresseerd in de lesstof waarvan het praktische nut duidelijk is
- kiest voor gedrag en opvattingen van een peergroup
- kiest doelbewust voor wel of niet maken van huiswerk
- is gericht op het begrijpen van huiswerkopdrachten. Is vlot klaar met huiswerkopdrachten
- vindt het lastig om zich te motiveren om te herhalen

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- kan hoofd- en bijzaken scheiden in korte zakelijke teksten
- kan zelf conclusies trekken uit eenvoudig, eigen onderzoek
- denkt in praktische toepassingen
- heeft overzicht over een flinke hoeveelheid feiten en gegevens
- ziet samenhang in enigszins complexe situaties

Vaardigheden

De leerling

- kan zich redelijk afsluiten van omgevingsruis
- concentreert zich goed bij overzichtelijke, goed gestructureerde taken
- kan het geleerde toepassen in een herkenbare context
- weet zich over tegenslagen heen te zetten
- kan zelfstandig werken aan een duidelijk gestructureerde taak. Werkt aan het huiswerk voor de volgende dag
- werkt met korte termijn plannings
- kan geleerde stof in eenvoudige, nieuwe situaties toepassen
- kan een aantal denkstappen tegelijk nemen
- heeft behoefte aan afwisseling van opdrachten en werkvormen

- kan gedurende wat langere tijd geconcentreerd, zelfstandig werken

Resultaten

- Leerlijn '2F' voor BL en '1S' of '2F' voor IR
- IQ tussen 108 en 117
- DLE hoger dan 60
- LR hoger dan 100%
- Zie bandbreedtes Plaatsingswijzer en Plaatsingswijzer in OT

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in de havo

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een instructie nodig voorkennis bij hem ophaalt en de relatie aangeeft tot de nieuwe leerstof
- heeft klasgenoten nodig waarmee hij op een constructieve manier kan samenwerken

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig net boven zijn niveau liggen, zodat hij cognitieve uitdaging krijgt
- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem ruimte laten voor eigen keuzes en inbreng
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem aansporen tot dieper leren

Vaardigheden

De leerling

- heeft docenten nodig die hem zelf een planning laten maken, maar wel zicht houden op de uitvoering ervan

VWO

Leerlingenkenmerken vwo

Werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling

De leerling

- is in staat door te werken
- neemt af en toe het voortouw bij een groepsopdracht en heeft doorzettingsvermogen
- heeft een kritische houding en beoordeelt eigen werk reëel
- kan een reële inschatting geven van het resultaat en reflecteren op eigen prestaties
- is geïnteresseerd in veel van de lesstof.
- heeft belangstelling voor algemeen maatschappelijke zaken en toont betrokkenheid bij wat er in de les gebeurt
- besteedt voldoende aandacht aan huiswerk
- plant het huiswerk en werkt vooruit, maakt het huiswerk als de noodzaak ervan wordt ingezien

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- trekt duidelijke conclusies uit eigen onderzoek
- kan hoofd- en bijzaken scheiden in een zakelijke tekst en vindt de essentie uit een informatiebron
- weet toepassingen te bedenken van de theorie, en ziet samenhang in complexe situaties
- heeft overzicht over de te nemen stappen en heeft inzicht in oplossingen (creatief)

Vaardigheden

De leerling

- kan zich afsluiten van omgevingsruis en doorwerken aan een taak
- kan gedurende langere tijd luisteren naar de uitleg van de leerkracht en de hoofdzaken eruit halen
- kan het geleerde in geheel of gedeeltelijk nieuwe context toepassen
- weet zich over tegenslagen heen te zetten
- kan doelgericht werken. Stelt meer algemene vragen
- kan ook open, minder gestructureerde opdrachten aan
- kan samenwerken met klasgenoten en denkt mee over een taakverdeling en stelt eisen aan het eindresultaat
- is in staat een heldere presentatie te geven
- heeft overzicht over een aantal denkstappen tegelijkertijd
- kan overzichtelijk en beknopt aantekeningen maken
- heeft overzicht over de verschillende taken die hij moet maken
- houdt zich aan de regels en afspraken met betrekking tot huiswerk, inleverdata, uitvoeren van een opdracht

Resultaten

- Leerlijn '2F' (of meer) voor BL en '1S' of '2F' voor IR
- IQ hoger dan 117
- DLE hoger dan 60
- LR hoger dan 100%
- Zie bandbreedtes Plaatsingswijzer en Plaatsingswijzer in OT

Voorbeelden van onderwijsbehoeften van leerlingen in het vwo

Werkhouding en sociaal emotionele ontwikkeling

De leerling

- heeft een instructie nodig voorkennis bij hem ophaalt en de relatie aangeeft tot de nieuwe leerstof
- heeft klasgenoten nodig waarmee hij op een constructieve manier kan samenwerken en die eisen stellen aan de samenwerking
- heeft klasgenoten nodig met wie hij ideeën en meningen kan delen
- heeft docenten nodig die aandacht hebben voor het leren

Niveau/intellectuele capaciteiten

De leerling

- heeft (leer)activiteiten nodig net boven zijn niveau liggen, zodat hij cognitieve uitdaging krijgt
- heeft (leer)activiteiten nodig die aansluiten bij zijn leefwereld en actualiteit
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem ruimte laten voor eigen keuzes en inbreng
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem aansporen tot dieper leren

Vaardigheden

De leerling

- heeft docenten nodig die hem verantwoordelijkheid geven voor het eigen leerproces
- heeft (leer)activiteiten nodig die hem in staat stellen te analyseren en synthetiseren

Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Binnen het VSO worden 4 clusters onderscheiden:

- VSO voor visueel beperkte leerlingen (cluster 1)
- VSO voor auditief beperkte leerlingen en leerlingen met spraak-/taalproblemen (cluster 2)
- VSO voor leerlingen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking en langdurig zieke leerlingen (cluster 3)
- VSO voor leerlingen met psychiatrische stoornissen en/of ernstige gedragsproblemen (cluster 4)

De VSO-scholen in cluster 1 en 2 zijn landelijk georganiseerd en maken geen onderdeel uit van het samenwerkingsverband in de regio. In Midden-Holland & Rijnstreek zijn geen VSO-scholen cluster 1 of 2; leerlingen gaan naar VSO-scholen buiten de regio.

De VSO-scholen in cluster 3 en 4 maken deel uit van de regionale samenwerkingsverbanden. In Midden-Holland & Rijnstreek zijn twee VSO-scholen voor cluster 3: VSO De Ark in Gouda en VSO Prisma in Alphen aan den Rijn. En er zijn twee VSO-scholen voor cluster 4: Kesper college in Gouda en Rijnstroom college in Alphen aan den Rijn. Leerlingen kunnen ook naar VSO-scholen buiten de regio gaan.

VSO De Ark en VSO Prisma zijn scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen. De leerlingen hebben een IQ onder 50 of tussen 50 en 85 met aanvullende problematieken. Voor deze leerlingen heeft het VSO dus iets te maken met het schoolniveau/ schooladvies. In de andere gevallen heeft het VSO vooral te maken met de benodigde ondersteuning voor de leerling en geeft de basisschool ook een schooladvies over het schoolniveau.

Internationale Schakel Klas (ISK)

Nieuwkomers in Nederland met een taalachterstand hebben extra taalonderwijs nodig. Hiervoor zijn in het basisonderwijs taalklassen en in het voortgezet onderwijs de Internationale Schakelklassen (ISK) ingericht. Een nieuwkomer in het po mag maximaal 1 jaar naar de taalklas. Bij de overstap po-vo mogen leerlingen die korter dan 2 jaar in Nederland zijn naar de ISK. Leerlingen die langer in Nederland zijn, gaan naar een reguliere vo-school. In Midden-Holland & Rijnstreek zijn twee VO-

scholen met een ISK: Groene Hart Leerpark in Alphen aan den Rijn en de Antonius MAVO XL in Gouda.

Voor een leerling die naar de ISK gaat kan je een advies 'vmbo-b/k met lwoo' geven. Feitelijk wordt het schooladvies uitgesteld tot het einde van de periode bij de ISK. Door de taalachterstand is het schoolniveau in groep 8 lastig vast te stellen. Bij de ISK begint men op het niveau dat men inschat als passend en de leerling krijgt bij de ISK les op zijn/ haar eigen niveau. De ISK volgt de ontwikkeling van de leerling en geeft bij de uitstroom het (uitgestelde) schooladvies.